

Till: Annika Strandhäll, klimat- och miljöminister
Ämne: Havsbaserad vindkraft

Datum
2022-03-22

Hej Annika,

I februari 2022 deklarerade regeringen att man vill möjliggöra en total elproduktion från havet som motsvarar 120 TWh. BirdLife Sverige har tidigare varit "försiktigt positiva" till havsbaserad vindkraft som ett sätt att minska vårt beroende av fossila bränslen. Nu ser vi emellertid med oro på den enorma utbyggnaden som planeras, bl.a. eftersom en viktig del av argumentationen förefaller vara att vindkraftverken till havs inte är störande för människor och inte medför några betydande problem. BirdLife Sverige anser att en så omfattande exploatering som nu föreslås riskerar att få stora konsekvenser för fågellivet.

Energimyndigheten har fått i uppdrag att i samråd med andra myndigheter omarbete de nyligen antagna havsplanerna, för att den aviserade ambitionshöjningen ska kunna realiseras. BirdLife Sverige måste i det sammanhanget påpeka att vi kommer att ta tydligt avstånd från vindkraftsutbyggnad inom de havsplaneområden som pekats ut för naturvård. Dessa områden är i allmänhet av sådan betydelse för Östersjöns hårt ansträngda ekosystem att samexistens med vindkraftsutvinning till stora delar måste anses orimlig. Vi anser också att det måste ingå i myndigheternas uppdrag att inkludera en seriös och sammantagen bedömning av vilka kumulativa effekter som kan förväntas vid en sådan utbyggnad av havsbaserad vindkraft i Östersjön som nu planeras för.

Den potentiellt största risken med ett stort antal vindkraftverk som placeras i den omfattande flyttfågelled som Östersjön utgör bedömer vi vara den s.k. "fyrproblematiken", d.v.s. att stora mängder nattflyttande fåglar under vissa väderomständigheter attraheras till och kolliderar med upplysta konstruktioner¹. I extrema fall kan tusentals fåglar dödas vid en enskild byggnad under en natt²⁻³. Vindkraftverkens höjd samt rotorbladens längd och direkt dödande rotationshastighet gör faran för fåglar avsevärt större än när det gäller andra konstruktioner, och överhängande mortalitetsrisk lär föreligga även utan upplysningseffekt. Extrapolerat till det antal vindkraftverk som nu planeras för skulle många miljoner fåglar sannolikt kunna omkomma varje vår och höst. Det är en risk som vi omöjligt kan bortse ifrån!

Ett sätt att drastiskt minska riskerna vore att tillämpa momentan nedstängning av vindkraftverk, vilket har visat sig vara en effektiv metod för att undvika kollisioner⁴. Genom att analysera väderdata och flyttfågelrörelser går det att identifiera högrisklägen för när stora koncentrationer av flyttfåglar uppstår, varvid motsvarande nedstängningar av verken kan genomföras. Teknik för detta finns redan och har bl.a. testats i Nederländerna⁵.

Hur regeringen, myndigheter och vindkraftsbranschen hanterar den ovan beskrivna situationen är att betrakta som en ödesfråga för hur vi som naturvårdsorganisation kommer att förhålla oss till vindkraftsutbyggnaden. Vi anser att regeringen redan nu måste ge Naturvårdsverket och vindkraftsbranschen direktiv om att initiera studier som leder fram till tydliga riktlinjer för hur masskollisioner ska kunna undvikas!

Vänliga hälsningar,

Daniel Bengtsson
Fågelskyddsansvarig, BirdLife Sverige
Tel. 070 515 45 33, E-post: daniel.bengtsson@birdlife.se

Lotta Berg
Ordförande, BirdLife Sverige
Tel. 070 881 28 14, E-post: lotta.berg@birdlife.se

¹ Longcore T et al. 2012. An Estimate of Avian Mortality at Communication Towers in the United States and Canada. PLoS One 7(4): e34025.

² Manville AM. 2000. Avian mortality at communication towers: background and overview. I Evans & Manville, editors. Proceedings of the workshop on avian mortality at communication towers; 1-5.

³ Kemper C. 1996. A study of bird mortality at a west central Wisconsin TV tower from 1957-1995. The Passenger Pigeon 58(3): 219-235.

⁴ de Lucas M et al. 2012. Griffon vulture mortality at wind farms in southern Spain: distribution of fatalities and active mitigation measures. Biological Conservation 147: 184-189.

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=mkScszf8NC4>